

ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡΙΚΑ ΝΕΑ

Κ. ΚΟΝΟΦΑΓΟΣ, ένας μεγάλος ερευνητής της Αρχαιομετρίας, που χάθηκε

Είναι πολύ δύσκολο να γράψει κανείς, μέσα σε λίγες γραμμές και χωρίς να κινδυνεύει να αδικήσει τον μεγάλο αυτόν ερευνητή, συγγραφέα, πεζογράφο, ποιητή, πολιτικό και πανεπιστημιακό δάσκαλο, για το πολυσύνθετο και δημιουργικό του έργο. Θα προσπαθήσουμε, ωστόσο, να σκιαγραφήσουμε την πλούσια και δημιουργική του διαδρομή σε όλους τους τομείς της δραστηριότητάς του.

Αποφοίτησε ως μηχανικός από την περίφημη École Centrale de Paris το 1936 και λίγο αργότερα απέκτησε το διδακτορικό του δίπλωμα από το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Εργάστηκε ως αρχιμηχανικός της «Γαλλικής Εταιρείας Μεταλλείων Λαυρίου» (1937-1955) και αργότερα των μεταλλουργικών εγκαταστάσεων της «Ετ. Λιπασμάτων» στη Λάρυμνα.

Από το 1963 δίδαξε ως καθηγητής της Μεταλλογνωσίας στο Ε.Μ.Π. Το 1970-73 διετέλεσε Κοσμήτωρ της Σχολής Χημικών Μηχανικών και το 1973-74 Πρύτανης του Πολυτεχνείου. Κατά τη μεταπολιτευτική μεταπήδη στον πολιτικό στίβο και για μια τριετία (1974-77) είναι υπουργός Βιομηχανίας και αργότερα πρόεδρος της ΔΕΠ μέχρι και το 1981.

Συνέγραψε πολλά επιστημονικά συγγράμματα μεταλλογνωσίας και μεταλλουργίας και δημοσίευσε σημαντικές εργασίες σε θέματα γύρω από τη σύγχρονη και αρχαία μεταλλουργία, ενώ έκανε αξιόλογες ανακοινώσεις στις Ακαδημίες Αθηνών και Παρισιών.

Το πιο σημαντικό, ωστόσο, έργο του, αυτό που τον έκανε τόσο γνωστό στον κόσμο της αρχαιολογίας, της αρχαίας μεταλλουργίας, μεταλλοτεχνίας και τεχνολογίας γενικά, ήταν η ερευνητική του εργασία για το αρχαίο Λαύριο. Από την πρώτη στιγμή που βρέθηκε εκεί ως αρχιμηχανικός της Γαλλικής Εταιρείας διαπίστωσε πολύ σύντομα τη φαντασία, τη γνώση και τη βαθιά εμπειρία των προγόνων μας στους τομείς της εξόρυξης των αργυρούχων μεταλλευμάτων, του εμπλουτισμού τους, καθώς και όλη τη διαδικασία της μεταλλουργίας τους για την απόκτηση του πολύτιμου αργύρου, που για αιώνες αποτέλεσε τη μυστική δύναμη της αθηναϊκής δημοκρατίας. Η έρευνά του δε σταμάτησε ποτέ, αλλά συνεχίστηκε με αμείωτη ενεργητικότητα και ενθουσιασμό, ακόμα και όταν έφυγε από το Λαύριο, για να διδάξει στο Πολυτεχνείο, ακόμα και όταν ασχολήθηκε με την πολιτική. Πολλές εργασίες του δημοσιεύθηκαν γύρω από το παραπάνω μεγάλο μεταλλουργικό κέντρο της αρχαιότητας, πολλές φορές σε συνεργασία με τους αξίους συνεργάτες του του Πολυτεχνείου, και Έλενα Μπαντέκα και Κ. Γ. Παπαδημητρίου.

Πολλά οφέληουμε οι αρχαιομεταλλουργοί στον Κ. Κονοφάγο για τη συμβολή του στην προσπάθεια να καλυφθούν τα κενά των γνώσεών μας στον τομέα της αρχαίας τεχνολογίας, που τόσο επηρέασε το ρυθμό ανέλιξης του αρχαίου μας πολιτισμού. Τελειώνοντας, θα ήταν παράλειψη, αν ο συντάκτης του σημειώματός αυτού δεν ανέφερε ότι ο Κ. Κονοφάγος παρουσίασε μια έντονη συγγραφική δραστηριότητα τόσο στον πεζό όσο και στον ποιητικό λόγο. Με το ψευδώνυμο Κ. Λότρης δημοσίευσε λογοτεχνικά έργα, ενώ θεατρικό του έργο παίχθηκε με επιτυχία από το θέατρο της κας Τριανταφυλλίδη.

Η Ελληνική Αρχαιολογική Εταιρεία, που ήταν από τα ιδρυτικά και ενεργά της μέλη, για και όλος ο κόσμος της αρχαιομεταλλουργίας και αρχαιομετρίας γενικά χάνουν έναν ανεκτίμητο και πολύτιμο συνεργάτη.

Γιώργος Βαρουφάκης
Πρόεδρος της Ε.Α.Ε.

Δελτίο συνδρομής

Na αποσταλεί συμπληρωμένο και συνοδευμένο από το αντίτιμο της συνδρομής στα γραφεία του περιοδικού **ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ** οδός Πανεπιστημίου 9, 105 64 ΑΘΗΝΑ, τηλ. 3253246.

Επιθυμώ να εγγραφώ συνδρομητής για ένα χρόνο - 4 τεύχη - από το τεύχος αριθμ.....

Συνδρομή Εσωτερικού: Δρχ. 1.800 - Σωματείων, Συλλόγων 2.500 - Οργανισμών, Τραπεζών, Ν.Π.Δ.Δ., Α.Ε. 3.000 - Μαθητών και Σπουδαστών 1.500 (με αποστολή φωτοτυπίας αστυνομικής ή φοιτητικής ταυτότητας αντίστοιχα). Εξωτερικού: Αεροπ. Ταχυδρ. Ευρώπη \$ 22 - Αμερική, Καναδάς, Αυστραλία \$ 25 - Σπουδαστών εξωτερικού αντίστοιχα \$ 20 και 22.

Τρόπος πληρωμής: Ταχυδρομική ή τραπεζική επιταγή στο περιοδικό **ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ**, Πανεπιστημίου 9, 105 64 ΑΘΗΝΑ.

Επώνυμο	Όνομα
Οδός	Αριθμός Τηλ.
Πόλη	Ταχ. Κώδ.
Ημερομηνία	Υπογραφή

Βιβλία-Περιοδικά

1. **Archaeometry.** Editor: Dr. Y. Maniatis, Publisher: Elsevier. Με αυτόν τον οριστικό τίτλο κυκλοφόρησε τον παρασμένο Ιούλιο σε έναν επιμελημένης έκδοσης τόμο, με σκληρό εξώφυλλο και 718 σελίδες, το παραπάνω βιβλίο. Είναι τα πρακτικά του 25ου Διεθνούς Συμποσίου Αρχαιομετρίας που οργανώθηκε το 1986 στο ΕΚΕΦΕ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ. Στις 72 επιλεγμένες εργασίες που περιέχει (στην αγγλική και γαλλική) εξετάζονται θέματα:

- α. χρονολόγησης ανόργανων και οργανικών υλικών,
- β. τεχνολογίας μη μεταλλικών υλικών,
- γ. μετάλλων-μεταλλουργίας-νομισμάτων,
- δ. πρόλευσης και
- ε. διασκοπήσεων.

Στο ειδικό κεφάλαιο με θέμα «The transition from Neolithic to Early Bronze Age in the Aegean» περιέχονται καθαρά αρχαιολογικές εργασίες. Η δομή και η πλούσια θεματολογία του βιβλίου προσφέρει στον αναγνώστη μια πλήρη εικόνα των δυνατοτήτων που παρέχει η Αρχαιομετρία σήμερα. Το βιβλίο θα προσφέρεται για λίγο καιρό ακόμη στην τιμή των 6.500 δρχ., αντί της κανονικής τιμής καταλόγου (20.000 δρχ.). Πληροφορίες: Δρ. Γ. Μανιάτης, ΕΚΕΦΕ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ, 15310, Αγ. Παρασκευή, τηλ. 65.13.111, εο. 631.

2. **Classical Marble: Geochemistry, Technology, Trade.** Eds. N. Herz and M. Waelkens. Publisher: Kluwer Academic Publishers. Στις 482 σελίδες του βιβλίου, που περιλαμβάνει τα πρακτικά του Συνεδρίου με θέμα Advanced Research Workshop on Marble in Ancient Greece and Rome: Geology, Quarries, Commerce, Artifacts και διοργανώθηκε πέρυσι (9-13/5) στη Lucca της Ιταλίας από το NATO, περιέχονται 49 εργασίες (στην αγγλική). Εξετάζονται με λεπτομέρεια θέματα τεχνολογίας αρχαίων λατομείων μαρμάρου, πρόλευσης, διακρίτησης αρχαίου μαρμάρου και λίθινων κατασκευών. Πληροφορίες: Kluwer Academic Publishers Grup, P.O. Box 322, 33AH Dordrecht, The Netherlands.

3. **Proceedings of the 26th International Archaeometry Symposium.** Eds: R.M. Farquhar, R.G.V. Hancock and L.A. Pavlish. Στις 273 σελίδες των Πρακτικών του 26ου Διεθνούς Συμποσίου Αρχαιομετρίας, που διοργανώθηκε πέρυσι στο Τορόντο του Καναδά, περιέχονται 46 εργασίες (στην αγγλική), στις οποίες μελετούνται θέματα αρχαίας τεχνολογίας, χρονολόγησης οργανικών υλικών και οστών, μετάλλων, διασκοπήσεων, πρόλευσης κεραμικών-λίθινων αντικειμένων καθώς και εφαρμογών νέων τεχνικών. Πληροφορίες: Dr. R. Farquhar, Archaeometry Laboratory, Dept. of Physics, University of Toronto, 60 St. George Street, Toronto, Ontario, Canada, M5S1A7.

4. Αφιερωμένο στην αρχαία μεταλλουργία είναι το τεύχος 3 του 20ού τόμου του περιοδικού **World Archaeology.** Editor: J. Graham-Campbell. Στις 150 περίπου σελίδες του περιέχονται δημοσιεύσεις (στην αγγλική) σχετικές με την αρχαία μεταλλουργία χαλκού, σιδήρου και κασσίτερου σε διάφορες περιοχές της Ευρώπης και της Ν.Α. Ασίας. Πληροφορίες: Routledge Journals, 11 New Fetter Lane, London EC4P 4EE, U.K.

Υπενθυμίζεται στους αναγνώστες και στους συναδέλφους ότι η στήλη αυτή, που συντάσσεται με τη μέριμνα της Ελληνικής Αρχαιομετρικής Εταιρίας, προβάλλει όλες τις πρωτότυπες επιστημονικές εργασίες με αρχαιομετρικό περιεχόμενο που φτάνουν στα γραφεία της Εταιρίας. Οι εργασίες (τίτλος, περιοδικό ή συνέδριο που παρουσιάστηκαν, συγγραφείς και ει δυνατόν ελληνική περίληψη μέχρι μία δακτυλογραφημένη σελίδα) να στέλνονται στη διεύθυνση: Ελληνική Αρχαιομετρική Εταιρία (Ένωση Ελλήνων Χημικών), οδός Κάνιγγος 27, Τ.Κ. 10682. Τηλεφωνική επικοινωνία: 65.13.111, εσωτ. 614, κα Σ. Ανάλη-Κωτσάκη.

subscription

To be mailed completed and accompanied by the remittance value to **ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ Magazine**.
9 Panepistimiou str. 105 64 Athens Greece, tel. 325.32.46.

I would like to subscribe to your publication for 1 year - 4 issues, - from issue No.....

Subscription price: Greece \$18, Organizations \$ 28, Europe \$ 22, USA, Canada, Australia \$ 25 - Students \$ 20 \$ 22.

Payment: money order or bank manager's check to **ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ Magazine**. 9 Panepistimiou str. 105 64 Athens - GREECE.

Surname.....	Name.....
Street - No.....	City.....
Country.....	Mail-code.....
Date.....	Signature.....